

AIKUISTEN SPEFI & SARJAKUVA
KALENTERIKARJU
X KUOPION PÄÄKIRJASTO

Mikko Toiviainen
+358 40 6791 301

kalenterikarju@gmail.com

AIKUISTEN SPEIFI SCIFI

Emily St. John Mandel: Asema 11 (Tammi, 2022)

■ *Asema 11* kertoo maailman yli pyyhkivästä tappavasta viruksesta ja pandemiasta selvinneiden elämästä 20 vuotta myöhemmin kietoen yhteen eri ihmiskohtaloita. Haikea mutta myös hellä tarina ei saa pelkäämään maailmanloppua vaan arvostamaan jokapäiväisen elämän suloa.

Yoko Ogawa: Muistipoliisi (Tammi, 2021)

■ *Muistipoliisin* hallitsemalla saarella asia toisensa jälkeen häviää sekä todellisuudesta että ihmisten mielistä: muistaa ei enää saa. Nuori kirjailija päättää kuitenkin riskeerata kaiken ja piilottaa asuntoonsa kustannustoimittajansa, joka ei osaa unohtaa.

Leena Krohn: Tainaron (WSOY, 1985)

■ *Tainaronin* kirjeiden vastaanottaja jää nimettömäksi eikä hän koskaan vastaa kirjeisiin. Kirjeiden kirjoittaja on saapunut valkoisella laivalla tuliperäisellä vyöhykkeellä sijaitsevaan, alati muuttuvaan Tainaroniin, mutta hän ei muista miksi. Tainaronin asukkaat ovat hyönteisen kaltaisia, mutta oudolla tavalla heidän kokemuksensa ja edesottamuksensa ovat tuttuja. Ne ovat samalla kertaa tarkkojakin kuvauksia eräiden lajien elintavoista ja allegorioita tuntemastamme arkimaailmasta.

Peter Høeg: Sinun silmiesi kautta (Tammi, 2019)

■ *Sinun silmiesi kautta* kertoo Lisasta, Peteristä ja Simonista: kolmesta ystävyksestä, jotka ovat lapsena käyneet samaa Carlsbergin panimon lastentarhaa Kööpenhaminassa. Kolmikko tapaa uudelleen aikuisina Simonin itsemurhayrityksen jälkeen, kun Peter hakee ystävälleen apua Lisan johtamalta neuropsykologian keskukselta. Keskus on kehittänyt aivojen skannausmenetelmän, jolla tutkitaan ihmisten välistä syvää yhteyttä. Lisan kokoama tutkimusryhmä pääsee nykyaikaisten laitteiden avulla astumaan sekä asiakkaittensa että ihmiskunnan kollektiiviseen tietoisuuteen. Neurotieteiden avulla voidaan vaikuttaa ihmismieleen ja lopulta koko ihmiskuntaan, mutta mikä on sen hinta?

Liu Cixin: Pallosalama (Aula&Co, 2022)

■ Rajuilman synnyttämä pallosalama polttaa Chenin vanhemmat tuhaksi hänen silmiensä edessä. Chen päättää omistaa elämänsä tämän oudon ilmiön tutkimiselle. Jahti vie hänet uutta teknologiaa kehittävästä aselaboratorioon ja hylättyyn neuvostotukikohtaan Siperiaan. Millainen on tieteellisen tutkimuksen ja sodankäynnin kehittämisen välinen monimutkainen ja ristiriitainenkin suhde? *Pallosalamaa* pidetään *Muistoja planeetta Maasta* -trilogian itsenäisenä esiosana.

Kazuo Ishiguro: Ole luonani aina (Tammi, 2005)

■ Kathy, Ruth ja Tommy ovat oppilaita Hailshamin sisäoppilaitoksessa Englannin maaseudulla. Siellä olevia lapsia varjellaan tarkoin ulkomaailmalta, mutta minkä tähden he oikeastaan ovat siellä? *Ole luonani aina* on sekä futuristinen trilleri että poliittinen romaani mutta ennen kaikkea se on erittäin humaania sci-fiä: kertomus valheesta ja lapsuuden loppumisesta.

Mikko Toiviainen
+358 40 6791 301

kalenterikarju@gmail.com

AIKUISTEN SPEFI

FANTASIA

N. K. Jemisin: Murtunut maailma -trilogia (Jalava, 2021–22)

■ *Murtunut maailma* -trilogian kaikki osat (*Viides vuodenaika*, *Obeliskiportti* ja *Kivinen taivas*) ovat saaneet scifi- ja fantasiakirjallisuuden Hugo-palkinnon. N. K. Jemisinin luoma kaunokirjallinen maailma on ainutlaatuinen, tarina vetävä sekä ihmisten ja yhteisöjen kuvaus voimallisen vaikuttavaa armottoman maailman kurimuksessa. Trilogia käsittelee kulttuurien ja ihmisten moninaisuutta, sukupuolten välisiä suhteita, seksuaalisuuden ilmenemismuotoja, naisen asemaa, rasismia sekä orjuutta.

Robin Hobb: Näkijän taru -trilogia (Otava, 1996–98)

■ Robin Hobbin *Näkijän taru* -sarja (*Salamurhaajan poika*, *Kuninkaan salamurhaaja* ja *Salamurhaajan taiva*) on modernin fantasiakirjallisuuden hienoimpia helmiä. Se kertoo Kuuden herttuakunnan kohtalosta, taistelusta vallasta ja eloonjäämisestä – hyvin samankaltaisista aineksista kuin George R.R. Martinin *Tulen ja jään laulu* -sarja. Päähenkilöksi nousee ylhäisen prinssin äpäräpoika Fitz, jolla on ennaltanäkemisen lahja sekä kyky viestiä eläinten kanssa. Sarja on mukaansatempaava kertomus sankaruudesta, pahuudesta ja kunniaista, uskomattomista kohtaloista ja suuresta seikkailusta maailmassa, jossa ihmeet ovat mahdollisia. Hobbin samaan maailmaan sijoittuvista teoksista on suomennettu myös *Lordi Kultainen*- ja *Narri ja näkijä* -trilogiat.

Mikko Toiviainen
+358 40 6791 301

kalenterikarju@gmail.com

AIKUISTEN SPEFI

KAUHU

Jeff VanderMeer: *Eteläraja-trilogia* (Like, 2015–16)

■ *Hävitys* avaa *Eteläraja*-trilogian, ja kertoo biologin, psykologin, antropologin ja maanmittarin muodostaman retkikunnan matkasta Alue X:lle – mystiselle luonnon valtaamalle rannikkoseudulle, josta ihmisasutus on hävinnyt noin kolmekymmentä vuotta sitten. Retkikunta ei kuitenkaan ole ensimmäinen Alue X:ää tutkimaan lähtenyt joukkio; aiemmat retkikunnat ovat palanneet sairastuneina, muistinsa menettäneinä tai hulluksi tulleina – jos ylipäättään ovat rajan takaa enää palanneet.

Andrew Michael Hurley: *Nälkänummi* (WSOY, 2020)

■ Richardin ja Julietten viisivuotias poika Ewan on kuollut. Richard hukuttaa surunsa kaivamalla läheisellä niityllä hedelmätöntä maata, jossa legendan mukaan kerran kasvoi suuri tammipuu, mutta Juliette on varma, että Ewan ei ole poistunut vielä täysin rajan taa. Hän pyytää epätoivossaan apua salatieteisiin perehtyneeltä ryhmältä.

Marko Hautala: *Pimeän arkkitehti* (Tammi, 2020)

■ *Pimeän arkkitehdissä* vauraassa perheessä kasvanut Joni Widenius muuttaa ensimmäistä kertaa elämässään kerrostaloon ja sopeutuminen uuteen arkeen on vaikeaa. Tilannetta pahentaa tieto siitä, että talossa on asunut mies, joka on tappanut tyttärensä talon kellarissa. Unettomien öiden kasautuessa Joni alkaa kuulla ääniä pimeästä rappukäytävästä, siellä vaeltaa outoja hahmoja. Kun hän tutustuu verkossa alakerran naapuriin, hän saa kuulla, että talossa on jotain pahasti vialla.

Stephen King: *Laitos* (WSOY, 2020)

■ Stephen Kingin *Laitoksessa* Luke Ellis on huippuälykäs 12-vuotias, joka valmistautuu yliopisto-opintoihin. Eräänä yönä hänet kidnapataan ja suljetaan salaiseen laitokseen. Kaikki sen asukit ovat lapsia, jotka kykenevät kommunikoimaan tai liikuttamaan esineitä ajatuksen voimalla. Ja laitoksen johtajalla, kolealla rouva Sigsbyllä, on heille tärkeä tehtävä. Niin tärkeä, ettei kukaan pääse laitoksesta elävänä pois.

Mikko Toiviainen
+358 40 6791 301

kalenterikarju@gmail.com

AIKUISTEN SPEFI

MAAGINEN REALISMI
& VAIHTOEHTOHISTORIA**Juhani Karila: Pienen hauen pyydystys (Siltala, 2019)**

■ Elina Ylijaako palaa kotiseudulleen Itä-Lappiin saattamaan loppuun sen, mikä on pantu alulle vuosia sitten. Lopulta hänelle ei jää muuta vaihtoehtoa kuin kohdata niin ensirakkautensa. *Pienen hauen pyydystys* on yhtä aikaa rakkausdraama ja myyttinen fantasia, kansankomedia ja ympäristötuhoa edistävän elämäntapamme kritiikki.

Aleksanteri Kovalainen: Kansallinen herätys (Teos, 2018)

■ Zebedeah Kiukkonen innostuu Kansan Kita -nimisestä isänmaallisesta järjestöstä ja haluaa mukaan. Kansan Kita pyrkii vaikuttamaan parlamentaariseen politiikkaan, mutta yhteiskunta ajautuu yhä suurempiin jännitteisiin, ja järjestön on varauduttava myös aseistettuun partiointiin. Ehkä pahempaankin: sisällissota on lähellä. Kansallinen herätys on dokumentaarista fantasiaa siitä, miten viha muuttuu väkivallaksi. Se on dystooppista satiiria, hyytävä tarina 2010-luvun radikalisoituvasta Suomesta, ja eräs kuvaus fasismin noususta.

Haruki Murakami: Kafka rannalla (Tammi, 2009)

■ 15-vuotias Kafka Tamura päättää karata kotoaan. Takaraivossa jyskyttää isän julma profetia, mutta myös hatara toive äidin ja siskon löytämisestä. Kuusikymppinen Nakata ei ole koskaan toipunut lapsena kokemastaan oudosta onnettomuudesta, jonka seurauksena hän menetti muistinsa täydellisesti. Hän ei osaa lukea eikä kirjoittaa, mutta hän osaa keskustella kissojen kanssa ja on siksi hyvä löytämään kadonneita kotikissoja. Erään kissan liikkeitä selvittäessään hän joutuu Koichi Tamuran eli Kafkan isän taloon. Sekä Kafka että Nakata päätyvät Tokiosta Takamatsuun, eteläiselle Shikokun saarelle, ja heidän tarinansa nivoutuvat yhteen.

Johanna Sinisalo: Sankarit (Tammi, 2003)

■ Rex on Suomen kaikkien aikojen suurin rocktähti. Mahti on moninkertainen kultamitalisti, jonka hulvattomat naisseikkailut ja juhlinta herättävät joissakin riemua, joissakin pahennusta. Ile on Rexin bändin entinen rumpali, nykyinen tietokonevirtuosi ja uuden ajan internetprofeetta. Mutta mitä yhteistä on heillä ja eristetyn tutkimuslaitoksen piinkovalla johtajalla rouva Alakorkeella, kauneuskilpailuissakin päteneellä tiedenaisella ja traagisen lapsuuden eläneellä jääkiekkovalmentajalla? He kaikki ovat sankareita.

Mikko Toiviainen
+358 40 6791 301

kalenterikarju@gmail.com

SARJAKUVA

SARJAKUVAROMAANIT

Derf Backderf: Ystäväni Dahmer (Täysi käsi & Zum Teufel, 2022)

■ Amerikkalainen Jeffrey Dahmer oli ihmishirviö, joka teki sanoinkuvaamattomia julmuuksia. Derf Backderfille hän oli tosin muutakin: koulukaveri, jonka kanssa hän vietti aikaa oppitunneilla kuin vapaa-ajallakin. *Ystäväni Dahmer* riipaiseva kuvaus häiriintyneestä nuoresta miehestä – ujosta syrjäytyvästä teinijuoposta, joka ei onnistu sulautumaan joukkoon.

Hanna Gustavsson: Yölapsi (Sammakko, 2019)

■ 14-vuotias Ingrid, ”Yölapsi”, hilluu keskustelufoorumeilla – silloin kun ei googlaile sukupuolielimiä. Hän pakenee tylsää teinitodellisuutta ja äitiään, joka on hengaille rasittavan Bossen kanssa. Ingridin koulukuvaaja paljastuu kiinnostavaksi Iron Maiden-faniksi ja pian Ingrid huomaa sopineensa treffit itseään huomattavasti vanhemman kuvaajan kanssa...

Alan Moore & Dave Gibbons: Vartijat (Egmont Kustannus, 2006)

■ On vuosi 1985, ja koko maailma elää kylmän sodan varjossa. Kun yksi Yhdysvaltain eläkkeelle jääneistä supersankareista murhataan raa'asti, vainoharhainen naamiokostaja Rorschach alkaa tutkia tapausta. Jahtaako joku vanhoja supersankareita, vai onko kaiken takana jotakin paljon pahempaa? 12-osainen sarjakuvaromaani *Vartijat* kutoo tarinan kahden sankarisukupolven vaiheista. Vuonna 2005 TIME valitsi sen ainoana sarjakuvana sadan parhaan nykyromaanin joukkoon, ja se myös voitti ensimmäisenä sarjakuvana arvostetun Hugo-tieteiskirjallisuuspalkinnon vuonna 1987.

Art Spiegelman: MAUS 1&2 (WSOY, 1990–92)

■ Sarjakuvapiirtäjä Art Spiegelmanin vanhemmat Vladek ja Anja olivat puolanjuutalaisia, jotka selvisivät Auschwitzin ja Breslaun keskitysleireiltä elossa. Vuonna 1992 Pulitzerilla palkittu kaksiosainen *MAUS* on Spiegelmanin versio hänen isänsä tarinasta – surullisesta, onnekaasta ja järkyttävästä tarinasta.

Mikko Toiviainen
+358 40 6791 301

kalenterikarju@gmail.com

SARJAKUVA

KOLME TRILOGIAA

Stan Sakai: Usagi Yojimbo (Zum Teufel, 2020–22)

■ Usagi Yojimbon saaga sijoittuu 1600-luvun vaihteen Japaniin. Sisällissotien aika on hädin tuskin päättynyt ja Shogun on juuri tullut valtaan. Bushidoa eli Soturin kunniakoodia seuraavat samurait ovat hallitseva luokka koko maassa, jossa vallitsee levottomuuksien hillinnän ja poliittisen juonittelun aika. Oikeaan historialliseen henkilöön Miyamoto Musashiin (1584–1645) pohjaava isännätön samurajänis Miyamoto Usagi on seikkaillut sarjakuvissa vuodesta 1984 lähtien. Fantagraphics-kustantamon 1987–1993 julkaisemat numerot on koottu nyt suomeksi trilogiamuotoon: *Samurai*, *Ärjyvän lohikäärmeen salaliitto* ja *Elonkierto*. Edo-kauden Japani yksityiskohtineen kuvataan historiallisen tarkasti, ja vaikka mustavalkoiset kuvat sisältävät söpöjä antropomorfisia eläimiä, suositellaan sarjakuvaa teemojensa vuoksi teini- ja aikuislukijoille.

Janne Kukkonen: Voro (Like, 2016–21)

■ Janne Kukkonen kuvittama ja kertoma *Voro* on pieteetillä haudutettu suomalainen sarjakuvaromaanitrilogia (*Kolmen kuninkaan aarre*, *Tulinen aarre* ja *Jumalten hauta*); kansainväliset mittapuut täyttävä taianomainen fantasiaseikkailu kaikenikäisille lukijoille. Piirrosjälki yhdistää elementtejä eurooppalaisesta ja japanilaisesta sarjakuvasta, mutta kerronta ja maailmanrakennus huokuu pohjoista mytologiaa.

Jeff Smith: Luupäät (Like, 2017–18)

■ *Luupäät* on maailmanlaajuista mainetta niittänyt koko perheen sarjakuva, jossa satumainen fantasia ja piinaava jännitys yhdistyvät lämpimään huumoriin ja taidokkaaseen piirrosjälkeen. Sarjan päähenkilöitä ovat kotikaupungistaan Luumäeltä karkotetut serkukset Leppo, Tahvo ja Auvo Luupää. Paetessaan vihaista väkijoukkoa he eksyvät ihmisten, lohikäärmeiden ja rottaolioiden kansoittamaan salaperäiseen laaksoon, jonka tulevaisuutta uhkaa pahan Heinäsirkkojen Herran paluu. Sarja on saanut 10 Eisner-palkintoa ja 11 Harvey-palkintoa, ja vuonna 2005 Time-lehti kohotti Luupäät kymmenen kaikkien aikojen tärkeimmän sarjakuvaromaanin joukkoon. Sarja on julkaistu suomeksi kahtena laitoksena, joista uudempi nelivärikuvituksella kolmeen trilogiaan koottuna: *Kevättasaus*, *Päivänseisaus* ja *Elonkorjuu*.

Mikko Toiviainen
+358 40 6791 301

kalenterikarju@gmail.com

SARJAKUVA

MIELENTERVEYS

Eri tekijöitä: Katkenneita lankoja – tarinoita loppuunpalamisesta (Atena, 2020)

■ *Katkenneita lankoja* kokoaa yhteen työuupumuksen kokemuksia yhdeksän tunnetun sarjakuvataiteilijan tarinoissa. Sarjakuvat perustuvat sekä omakohtaisiin että kerättyihin kokemuksiin työuupumuksesta. Kirjassa on Tuisku Hiltusen, Emmi Niemisen, Sami Nyssölän, Niko-Petteri Nivan, Mari Ahokoivun, Milla Paloniemen, Henri Tervapuron, Avi Heikkisen ja Anssi Vieruahon sarjakuvatarinat.

Viivi Rintanen: Mielisairaalan kesätyttö (Suuri kurpitsa, 2015)

■ Vilma, kaikessa täydellisyyttä tavoitteleva opiskelija, hakeutuu mielisairaalaan kesätöihin. Päähenkilö huomaa pian, että hänellä ja laitoksen hoidokeilla on yllättävän paljon yhteistä. Kuka on lopulta hullu ja kuka normaali? Kenellä on valtuudet päättää siitä? Voiko hulluuden kanssa oppia elämään mielekästä elämää? Viivi Rintasen omaelämäkerrallinen esikoisalbumi *Mielisairaalan kesätyttö* on terveellistä luettavaa itse kullekin, joka on joskus epäillyt omaa mielenterveyttään tai läheistensä täysjärkeisyyttä.

Emmi Valve: Armo (Asema, 2017)

■ Jo lapsena jokin kiskaisee Emmiin toiseen ulottuvuuteen. Siellä asioiden ja toisten ihmisten pimeät puolet ovat hänelle näkyviä. Ihmisten katseet ja kosketukset tekevät häneen reikiä, ja hän yrittää piilottaa kaikkialle tunkeutuvan mustan mönjän, joka karkaa ulos hänen sieraimistaan tai suustaan. *Armo* kertoo tästä elämästä, uskomattomista seikkailuista baarien, makuuhuoneiden, väkivallantekeijöiden, harhojen ja mielisairaaloiden syövereissä.

Tiitu Takalo: Memento mori (Tammi, 2021)

■ *Memento mori* on Tiitu Takalon yli 200-sivuinen, omaelämäkerrallinen neliväri-sarjakuva siitä, miten hän sai täysin odottamatta aivoverenvuodon 38-vuotiaana. Teos on dramaattinen kertomus ihmisen elämän täydellisestä mullistumisesta yhdessä yössä – sairastumisesta, sairaanhoidosta ja pitkästä toipumisajasta, joka johti sarjakuvataiteilijan pohtimaan laajemminkin elämän tarkoitusta ja omaa paikkaansa maailmassa.

Mikko Toiviainen
+358 40 6791 301

kalenterikarju@gmail.com

KALENTERIKARJU X KUOPION PÄÄKIRJASTO
KIITOS KAIKILLE!

Mikko Toiviainen
+358 40 6791 301

kalenterikarju@gmail.com